

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

इस्लाम को परिचय

ला इलाहा इल्लल्लाहो मुहम्मदुर्रसूलुल्लाह

इस्लाम को परिचय

लेखक :

मोहम्मद इबरीस "नेपाली"

शिक्षक

जामिया सिराजुल उलूम

प्रकाशक :

जामिया सिराजुल उलूम अल सल्फिया

मण्डानगर, कृष्णनगर-कपिलवस्तु (नेपाल)

पहिलो प्रकाशन साल - वि. सं. २०४५-४-११

प्रकाशित प्रति - १,०००/एक हजार

सर्वाधिकार लेखकमा सुरक्षित छ ।

मनतब्य

श्री मोहम्मद इदरीस "नेपाली" द्वारा लिखित "इस्लामको परिचय" नामक पुस्तिका मैले गर्हाकिलो रूपले हेर्ने कारण यसमा इस्लामिक नियम सम्बन्धी सामान्य लेखन को साथै वहाँ ले सार गभित रूपमा गर्नुभएको व्याख्याले कुनै पनि मुसलमान दाजु भाई, दिदी बहिनी तथा अन्य वर्ग जाति जो यस धर्म प्रति केही जानकारी राख्न चाहनु हुन्छ, निकै लाभप्रद हुने विश्वास प्रकट गर्दछु । हाम्रो राष्ट्रिय भाषा नेपालीमा लिखित यो पुस्तिका र लेखक द्वारा लिखित अन्य दुई पुस्तिका "ईस्लाम को उपदेश" र "नमाजे मसनून" बाट हाम्रो भाषाको विकास एवं उत्थानमा समेत विशेष योगदान पुर्‍याउँछ भन्ने कुराको आशा लिए को छु ।

यो पुस्तिका मुसलमान जातिको लागि नैतिक, बौद्धिक, धार्मिक एवं सामाजिक स्तरले आ-आपनो जीवन व्यतीत गर्ने सम्बन्धमा निर्देशक वा पथ प्रदर्शक हुने कुरामा कुनै अव्युक्ति देखिदैन । लेखक द्वारा गरिए को यस्ता प्रयास हरूबाट उहाँ बास्तवमा धर्मवाद को पात्र हुनु हुन्छ । उर्दू र अर्बो भाषा बाहेक नेपाली भाषामा यस्ता पुस्तिका हरूको खडैरी परेको ठाउँमा उहाँको देन साह्रै नै सराहनीय छ ।

मेहदी हसन
अधिवक्ता
कपिलवस्तु तोलिहवा
(नेपाल)

दुई शब्द

म सर्वशक्तिमान अल्साहको कृतज्ञ छु । जसले मलाई ज्ञान विवेक प्रदान गर्‍यो । यस पछि उसको अन्तिम संन्देश हजरत मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लम माथि अनेकौं दरुद र सलाम अवतरित होस् । साथै प्रजा प्रेमी हाफ्त्रो राजा श्री ५ वीरेन्द्र वीर विक्रम शाह देव सरकारको दीर्घायु को कामना गर्द छु । मौसूफ सरकारको छत्रछायामा हाफ्त्रो देश सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक र धार्मिक क्षेत्रमा अगाडी लम्की रहेको छ र हामी सम्पूर्ण देशवासी हरूले आफ्नो-आफ्नो धर्मको विकास एवं उन्नति स्वतन्त्रता पूर्वक गर्दै आएका छौं ।

हाफ्त्रो सुन्दर शान्त विशाल देश नेपालको कुना काप्चामा छरिएर बसेका हाफ्त्रा मुसलमान दाजु भाईहरुलाई धार्मिक स्वतन्त्रता भए त पनि इस्लामो शिक्षा को अभावले गर्दा इस्लामिक तौर तरीकाले जीवन व्यतीत गर्न असम्भव छ । तसर्थ इस्लामको बारेमा मुसलमान जातिलाई मात्र उचित जानकारी गराउने पवित्र उद्देश्य लिई यो पुस्तिका लेख्न प्रयास गरेको छु । हुन त मैले यस भन्दा पहिले पनि "इस्लामको उपदेश" र "नमाजे मसनून" नामक दुईटा पुस्तिकाहरु राष्ट्रिय भाषा नेपालीमा नै प्रकाशित गराई सकेको छु । जसको बारेमा मुसलमान दाजु भाईहरुले जनाउनु भएको प्रति क्रिया सन्तोषप्रद छ ।

उपरोक्त दुईटा पुस्तिकाबाट लाभान्वित मुसलमान दाजु भाई हरूको प्रेणा पाएर र उहांहरुको चांसो अनुसार नै मैले इस्लामो शिक्षा

को आवश्यकता, महत्व तथा इस्लाम धर्म को मूल मन्त्र र त्यसको अर्थ के हो ? भन्ने कुराको सार तथ्यमा आधारित “इस्लामको परिचय” शीर्षकमा यो तेलो पुस्तिका हाम्रा दाजु भाईहरू समक्ष ल्याएको छु ।

मलाई आशा छ कि यस पुस्तिकाबाट अबी, उर्दू न पढेका मुसलमान वर्गका लागि लाभप्रद हुनेछ, साथै हाम्रो राष्ट्रिय भाषा नेपाली को विकास हुनमा निकै सघाउ हुनेछ ।

यस शुभ कार्यमा सुसल्लाह दिएर सहयोग पुऱ्याउने साथीहरू तथा यस पुस्तिकामा भएका भाषिक त्रुटि को सुधार गर्नमा आफ्नो अमूल्य समय दिई सहयोग पुऱ्याउनु भएका दाजु अधिवक्ता “श्री मेहदी हसन ज्यु” प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्तमा कृपालु अल्लाहसित प्रार्थना के छ भने मेरो यस सानो कार्य एवं प्रयास लाई सफल पारुन् र यसको माध्यमबाट हामी सबैलाई इस्लाम को नियम बमोजिम कर्म गरि जीवन व्यतीत गर्न सबज्ञान प्राप्त गरुन् (आमीन) ।

लेखक

मोहम्मद इदरीस नेपाली
न. पं. तौलिहवा वा. नं. ६ महुवा
कपिलवस्तु (नेपाल)

बिस्मिल्ला हिर्रहमानिर्रहीम

इस्लाममा शिक्षाको स्थान

बिस्मिल्ला हिर्रहमानिर्रहीम

नहमदोहू व नोसल्ली अला रसूलेहिल करीम ।

हरेक मुसलमानहरू दृढता पूर्वक यो समझन्छन् कि संसारमा अल्लाहको सबै भन्दा ठूलो धन (नेमत) इस्लाम हो । यस कुरालाई स्वयं अल्लाहले पनि आफ्नो सबै भन्दा ठूलो धन ठहराएको छ । कुर्आनमा अल्लाहले भनेको छ—

“अलयोमा अकमल्लो लकुम दीनकुम व अत मम्तो अलैकुम नेमतो व रज़ीतो लकोमुल इस्लामा दीना” (सूरः मायदा)

अर्थ :—

“आज मैले तिम्रो धर्म तिम्रो लागि पूरा गरिदिएँ र तिम्रो माथि आफ्नो धनको पूर्ण पूँजी अवतरित गरिदिएँ, र तिम्रो

लागि यसकुरालाई रुचाएँ, कि तिम्रो धर्म इस्लाम होस्” ।

हेर्नु होस् ! उसै त अल्लाह तआलाले आकाश पातालमा भएको हरेक वस्तुहरूलाई मानव कल्याणका लागि पैदा गरेको छ । जस्तै— हावा, पानी, आगो, चन्द्र, सूर्य तथा अनेकौं प्रकारको फल र अन्न आदि । यी अल्लाहका यस्ता फल (नेमत) हुन्, जस माथि मानिसको जीवन निर्भर छ । मेरो आफ्नो विचर अनुसार हाम्रो लागि हावा अति आवश्यक चीज हो, किन भने यदि हावा पाँच मिनटको लागि भई दिएन भने मान्छे जीवित रहन सक्दैनन् । यस्तो महत्व पूर्ण र आवश्यक वस्तुहरूलाई अल्लाहले कुर्आनमा आफ्नो नेमत र धनको पूँजी भनेको छैन । कारण के छ भने यी वस्तुहरू संसारिक हुन् । यिनी हरूबाट संसारमा मात्र लाभ उठाउन सकिन्छ तर इस्लाम तथा कुर्आन दुबै लोकमा लाभ दिलाउन सक्छन् । इस्लाम र कुर्आन को अनुकरण गर्नाले संसारमा पनि सफलता प्राप्त हुन्छ र अन्तमा बेकृण्ठ सम्म पुग्छ । यसै कारण अल्लाहले इस्लाम र कुर्आनलाई आफ्नो धनको पूँजी ठहराएको छ । यसो हुनाले प्रत्येक मुसलमान अल्लाहको कृतज्ञ छ कि अल्लाहले उसलाई हजरत मोहम्मदको उम्मत [अनुयायी] मा जन्म दिएको छ । हजरत मोहम्मदको माध्यमबाट मुसलमानहरूलाई कुर्आन प्राप्त भएको छ ।

अल्लाह तआलाले मुसलमान माथि जुन उपकार अव-
तरित गरेको छ । त्यस उपकारको हक अदा गर्नु हरेक माथि
अनिवार्य छ, किन भने जुन ब्यक्तिले कसको उपकारको
हक अदा गर्दैन, ऊ कृतघ्न हुन्छ । अल्लाहले गरेको उपकार-
लाई बिसर्नु नै मानिसको सबै भन्दा ठूलो कृतघ्नता हो ।
अब प्रश्न के उठ्छ भने अल्लाहको उपकारको हक कसरी
अदा गर्न सकिन्छ ? म इस्लामको नियम बमोजिम
जवाफ के दिन्छु भने जब अल्लाहले तपाईंलाई मुहम्मद
सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको अनुयायीमा जन्म दिएको छ
त उसको यस उपकारको सहो शुक्रिया भुसलमान बनेर नै
गर्न सक्नु हुन्छ । यसबाहेक खुदाको यस महान उपकारको
हक तपाईं अरु कुनै तरिकाबाट अदा गर्न सक्नु हुन्न ।
अल्लाहको जति ठूलो उपकार तपाईं माथि छ, उति नै ठूलो
दण्ड उसको उपकारको अवहेलना गर्नुमा पनि छ । अल्लाहले
हामी सबैलाई यस दण्ड र संकट बाट बचाओस् । (आमीन)

फेरि प्रश्नके उठ्छ भने मान्छे पूर्ण मुसलमान कसरी
बन्न सक्छ ? यसको लागि ठूलो व्याख्या चाहियो । जुनकी
यो सानो पुस्तिकामा लेख्न सकिन्न । यसले गर्दा म तपाईं
हरुलाई यी कुराहरु प्रस्तुत गर्दछु । जुन मुसलमान बन्नुका
लागि सबै भन्दा महत्वपूर्ण र उत्तम छन् । जसलाई यस मार्ग
को सबै भन्दा पहिला पाईला समझनु पर्छ ।

शान्ति पूर्वक विचार गर्नुस् ! तपाई जुन “मुसलमान” शब्द भन्नु हुन्छ । त्यसको अर्थ के हो ? के मानिस आफ्नो पेटबाट “इस्लाम” लिएर आउँछ ? के कुनै व्यक्ति यस कुराले मात्र मुसलमान हुन्छ कि ऊ मुसलमानको छोरो र नाती हो ? के मुसलमान शब्द कुनै कुल, जाति-पाति वा बंशको नाम हो ? के मुसलमान पनि यस्तै मुसलमान हुन्छ । जुनप्रकार एउटा बाहुनको छोरो बाहुन, क्षेत्रीको छोरो क्षेत्री, सार्कीको छोरो सार्की र दमाईको छोरो दमाई जन्मन्छ ? यस प्रकारबाट एउटा मुसलमान यस कुराले मात्र मुसलमान हुन्छ कि ऊ मुसलमान कुल जाति-पाति वा बंशमा जन्मेको हुन्छ ? यी प्रश्नहरू तपाई समझ छन् । इस्लाम धर्म अनुसार यसको उत्तर के हो ? यस प्रश्नको उल्लेख यस प्रकार बाट गर्न सकिन्छ कि कुल, जाति-पाति तथा बंशको नाताले मान्छे मुसलमान हुँदैन । बरु इस्लाम स्वीकार गरी त्यसै अनुसार कर्म गरे पछि मात्र मुसलमान हुन्छ । यदि त्यो इस्लामलाई छाडिदियो भने मुसलमान रहवैन । कुनै व्यक्ति बाहुन, क्षेत्री, सार्की, दमाई, थारु, मगर र नेवार आदि संसारको कुनै पनि जाति किन न होस् । जब उसले इस्लाम स्वीकार गर्‍यो त ऊ मुसलमान भयो र अर्को व्यक्ति जुन मुसलमानको घरमा जन्मेको छ । यदि ऊ इस्लामको अनुकरण गर्न छाडिदियो भने इस्लामको नियम बमोजिम

इस्लामबाट खारेज भइहाल्छ जस्तो कि कुर्आनमा अल्लाहले भनेको छ :-

“या अय्योहन्नासो इन्ना खलक नाकुम मिन ज़करिवे व उन्सा वजअल्नाकुम शोऊबौ व क़बाइला ले तअरफू इन्ना अक र+म+कुम इन्दल्लाहे अतकाकुम” (सूर: हुजुरात)

अर्थ :-

“हे मानव हो सुन् ! मैले तिम्रो हल्लाई एक लोग्ने र एक स्वास्नीबाट जन्म दिएको छुं र मैले तिम्रो हल्लाई अनेकौं जाति वर्गमा बनाएको छुं । जसले गर्दा एक अर्काको आदर गरेर एक अर्कोलाई चिनेस् । अल्लाहको निकट र उसको मायालु उही ब्यक्ति हुन्छ, जुन सबै भन्दा ठूलो धर्मात्मा होस् । अल्लाहको दृष्टिमा जात पात र साना, ठूला, धनी, गरीब, गोरो, कालो आदिको कुनै भेद भाव छैन् ।”

म यसलाई साधारण उदाहरण द्वारा समझाउँछु । जसबाट प्रष्ट हुन्छ कि इस्लाम कुनै जाति पातीको नाम होइन् ।

उदाहरण नं० (१)

हजरत नूह अलैहिस्सलाम नाम गरेका एउटा महान ईशदूत रही उनी यस संसारमा लगभग ६५० वर्ष सम्म

जिवित थिए । उनी अल्लाहका परम भक्त र मायालु थिए । तर उहाँको स्वास्नी र छोरो उहाँको कुरा र अल्लाहको कुरालाई छाडेर दैत्यबादी भए । अनि पछि अल्लाहले उनको स्वास्नी र छोरोलाई महान बाढी द्वारा बिनाश गरिदियो ।

यसबाट पनि प्रष्ट के हुन्छ भने इस्लाम कुनै जाति वा वंशको नाम होइन । यदि जाति वा वंशको नाम इस्लाम र मुसलमान भएको भए त नूह अलैहिस्सलामको छोरा र स्वास्नी पनि मुसलमान हुन्थे ।

उदाहरण नं० (२)

हजरत इब्राहीम अलैहिस्सलाम पनि एउटा प्रख्यात ईश्वरुत थिए । तर उहाँको बुवा र मुमा मूर्ति पूजक थिए । मूर्ति पूजक मात्र होइनन् । बरु मूर्तिहरूलाई आफैं बनाएर बेची जीविका चलाएका थिए । यसले गर्दा तिनीहरू काफिर वर्गका थिए । तर इब्राहीम अलैहिस्सलामले बालक-काल मै आफ्नो अल्लाहलाई चिनेर उसको भक्त बनेर अल्लाहकै आज्ञा अनुसार कर्म गर्न थाले । जसले गर्दा पछि अल्लाहले उनलाई आफ्नो दूत बनायो र यस प्रकार उनी इस्लाम धर्मका नायक भएका थिए ।

यसबाट पनि के सिद्ध हुन्छ भने मुसलमान कुनै जाति र वंशको नाम होइन । यदि जाती वा वंशको नाम इस्लाम र

मुसलमान भएको भए त इब्राहीम अलैहिस्सलाम मुसलमान
र इस्लामको नायक हुने थिएनन् ।

उदाहरण नं० (३)

वर्तमान कालमा हेरौं भने हामीलाई प्रष्ट रूपले थाहा
हुन्छ कि मुसलमान र इस्लाम कुनै जाति पातीको नाम
होइन, किन भने जुन व्यक्तिहरूले हिजो मुसलमान भएका
थिएनन् । तिनीहरू संग हामीहरूले र हामीहरू संग तिनीहरूले
भेद भाव र छुवा-छूत राख्दथ्यौं । तर जब त्यही व्यक्तिहरू
आज मुसलमान हुन्छन् अर्थात् इस्लाम स्वीकार गर्छन् भने
हामीले तिनीलाई र तिनले हामीलाई आफ्नो दाई भाइ
सरह समझन्छौ र भेद भाव वा छुवा छूतको भावना
राख्दैनौं । यहाँ सम्म कि एउटै थालीमा बसेर खान थाल्छौ ।
जुन को अरु धर्ममा शायद छैन र यो इस्लामको विशेष खूबी
हो । इस्लाम धर्मले नैतिक, बौद्धिक, सामाजिक एवं धार्मिक
स्तरले समान रूपले ब्योहार गर्न दर्शाउँछ ।

उपरोक्त उदाहरणबाट सिद्ध हुन्छ कि इस्लामको जग
जाति, पाती वा बंश माथि निर्भर छैन । अल्लाहको यो सब
भन्दा महान धन अर्थात् मुसलमान हुनको पद र दर्जा जुन
हामी तपाईं लाई प्राप्त छ, त्यो कुनै बंशीय चीज होइन
बस्तै—आमा बुवाको सम्पत्ति हुन्छ कि आमा बुवा बिते पछि

स्वयं तपाईलाई उत्तराधिकारीको हैसियतले मिल्छ तथा आजोवनकाल सम्म तपाईंको साथ रहन्छ र तपाईं लाई त्यो सम्पत्ति प्राप्त गर्न प्रयास गर्नु पर्दैन । तर इस्लाम धर्म प्राप्त गर्नका लागि तपाईंको स्वयं सुप्रयास अनिवार्य छ । तपाईंले यसलाई प्रयास गरेर प्राप्त गर्न चाहेमा मात्र पाउनु हुन्छ । यदि लापरवाही गर्नु भयो भने तपाईं यसबाट बंचित भइहाल्नु हुन्छ । अब माथि उल्लेखित कुरोमा ध्यान दिदा त प्रष्ट हुन्छ कि मान्छे इस्लाम स्वीकार गरे पछि मुसलमान हुन्छ । अब यहाँ एउटा प्रश्नको उठ्छ भने इस्लाम स्वीकार गर्नुको अर्थ के हो ? के इस्लाम स्वीकार गर्नुको अर्थ यो हो कि जुन ब्यक्ति मुखबाट भनोस् म मुसलमान हूँ, त्यो मुसलमान भइहाल्छ ? अथवा इस्लाम ल्याउनको अर्थ यो हो, कि जुन प्रकार एउटा बाहुन आफूले न बुझी समझीकन संस्कृतको केही श्लोक पढ्छ त गुरु र पंडित कहलाउँछ । ठीक त्यस्तै प्रकारबाट एक ब्यक्तिले अर्बोको केही शब्द न समझीबुझीकन मुख द्वारा भन्छ भने त्यो मुसलमान हुन्छ ? यस प्रश्नको प्रतिबाद इस्लामिक नियमले यस प्रकारबाट गर्न सकिन्छ कि त्यस्तो ब्यक्ति मुसलमान हुदैन ।

इस्लाम स्वीकार गर्नुको अर्थ यो हो कि हजरत मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमले जुन उपदेश दिनु भएको छ, पहिला उसलाई बुझी समझी हृदयले स्वीकार

गर्नु, दोस्त्रो त्यही उपदेश बसोजिम कर्म गर्नु हो । जसले उपदेशको पालन र कर्म गर्छ, ऊ मुसलमान हो र जसले त्यस्तो गर्दैन ऊ मुसलमान होइन ।

यस कुराबाट के सिद्ध हुन्छ भने इस्लाम प्रथम इस्लामी शिक्षाको नाम हो र दोस्त्रो कर्म गर्नुको नाम इस्लाम र मुसलमान हो । शिक्षाको बारेमा रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको धेरै अमरवाणीहरु छन् । जसमध्ये केही यहाँ प्रस्तुत गर्दछु ।

(क) “त+ल+बुल इल्मे फरीज़तुन अला कुल्ले मुस्लेमिन व मुस्लेमतिन्” (इब्ने माजः) र बैहकी

अर्थ :- यो हदीस निम्नस्तरको छ । (जर्इफ)

हरेक मुसलमान (स्त्री र पुरुष) लाई इस्लामी शिक्षा आर्जन गर्नु अनिवार्य छ ।

(ख) “अन इब्ने अब्बासिन काला तदारोसल इल्मे साअतम मिनल लैले खैरुम मिन यिह्या एहा” ।

(यो हदीस मिस्कातको पहिलो भाग पेज नं० ३६ मा छ) (दारमी)

अर्थ :-

हजरत इब्ने अब्बासबाट प्रमाणितके छ भने रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमले भन्नु भएको छ शिक्षा

(६)

टिप्पणी : पहिलो हदीस मा मुस्लेमतिन् को शब्द इब्ने माजः र बैहकी मा औजूद छैन ।

एक घंटा सिक्नु र सिकाउनु पूरा राती पूजा गर्नु
भन्दा बेश छ ।

कुर्आनमा अल्लाहले भनेको छ— “इकरा बिस्मे
रब्बिकल्लजी खलक । खलकल इन्साना मिन अलक । इकरा
व रब्बुकल अकरमुल्लजी अल्लमा बिल कलम । अल्लमल
इन्साना मालम यालम” । (कुर्आनको तीसौं पारामा छ)

अर्थ :- (सूरा अल-अल्मक)

आपनो अल्लाहको नाम लिएर पढ् । जसले जन्म
दिएको छ, जसले मानवलाई रगतको डल्लो (वीर्य) बाट
बनाएर जन्म दिएको छ । तिम्रो पढ्दैगर । तिम्रो अल्लाह
बढो कृपालु छ । जसले कलम द्वारा शिक्षा सिकायो । जसले
मानव लाई न जानेको कुरा सिकायो ।

उक्त हदीस र कुर्आनको अर्थ एउटा उर्दूको कविज्यूले
आपनो कवितामा यस प्रकार गर्नु भएको छ :—

पिघलना इल्म की छातिर मिसाले शमा ज़ेबा है ।

बगैर इसके नहीं पहचान सकते हम अल्हमाहक्या है ॥

यस बाहेक कुर्आन र हदीसको अनेकौं ठाउँमा विद्या
प्रशंसाको बारेमा उपदेशहरू उल्लेखित छन् ।

एक व्यक्ति बिना शिक्षा बाहुन, क्षेत्री, मगर र सार्की
आदि संसारको कुनै पनि जाति रहन सक्छ किन भने ऊ

आफ्नो आमा बाबुको कुलमा जन्मेको हुन्छ । यसले गर्दा आफ्नै आमा बाबुको कुलमा नै कायम रहन्छ । तर एक मुसलमान बिना शिक्षाको पूर्ण मुसलमान रहन सक्दैन, किन भने मुसलमान शब्द कुनै कुल व बशको नाम होइन । बरु ज्ञान र शिक्षाले गर्दा मध्ये मुसलमान हुन्छ । जस्तो कि माथि उल्लेख भइसकेको छ । जब सम्म कसैलाई यो ज्ञान हुँदैन, कि हजरत मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको उपदेश के हो ? तब सम्म उसमाथि कसरी विश्वास र ईमान ल्याउन सक्छ र कसरी इस्लामको तरिकाले कर्म गर्न सक्छ ? यस बाट के प्रष्ट हुन्छ भने अज्ञानी ब्यक्तिलाई मुसलमान हुन असंभव छ ।

एक हिन्दू र एक मुसलमानमा वास्तविक भिन्नता नामले हुँदैन, जस्तो उसको नाम राम प्रसाद, हरिशंकर आदि हो । यसले गर्दा ऊ हिन्दू हो र यसको नाम अब्दुल्लाह, अब्दुर्रहमान आदि हो । यसले गर्दा यो मुसलमान हो । ठीक यस्तै प्रकारबाट दुबैमा पोशाकबाट पनि फर्क पढेन्, कि हिन्दूले धोती लगाउँछ । यसले गर्दा ऊ हिन्दू हो र मुसलमान चाहि कुर्ता सुरुवाल लगाउँछ, यसले गर्दा त्यो मुसलमान हो । यसरी भोजनले पनि कुनै फरक पाउँन् कि मुसलमान मांसाहारी जाति हो र हिन्दू साकाहारी जाती हो । वास्तविक भिन्नता दुबैमा ज्ञान र कर्म ले हुन्छ । यदि हिन्दू जस्तै

मुसलमानको खान, लाउन र रहन सहम छ भने त बताउनुस, त्यस मुसलमान र हिन्दूमा कुन कुराको आधारमा फरक गर्नुहुन्छ र कसरी भन्नु हुन्छ ऊ हिन्दू हो र यो मुसलमान हो ।

भाईहरु हो ! यो कुराहरु माथि मनन गर्नुस् । तपाईं-लाई असल तरिकाबाट थाहा भइहाल्छ । अल्लाहको यो सबै भन्दा ठूलो दया हो, जसको लागि तपाईंहरु उसको कृतज्ञता प्रकट गर्नुहुन्छ । त्यसमा सफलता र बिफलता इस्लामी शिक्षा माथि आधारित छ । यदि शिक्षित हुनुहुन्न र प्रयास गर्नु हुन्न भने यो धन र पद प्राप्त हुन असंभव छ । यदि इस्लामको केही भाग कसैलाई प्राप्त पनि भए छ भने त अज्ञानताको कारणले गर्दा हरेक बखत यो डर रहन्छ कि यस्तो महान दया र धन उसको हातबाट जान सक्छ र उसलाई अज्ञानताको कारणले गर्दा थाहा हुन सक्दैन । त्यो त यही बुझ्छ म मुसलमान नै हूँ । तर वास्तवमा ऊ पूर्ण रुपले मुसलमान हुँदैन । जुन ब्यक्ति यो बुझ्दैन कि इस्लाम र कुफ्र (इस्लामी कुरा अस्वीकार गर्नु) मा के फरक छ र तोहीद (एक ईश्वरवाद) र शिर्क (अनेक ईश्वरवाद) मा के फरक छ । तब सम्म त्यो पूर्ण मुसलमान हुँदैन । त्यसको उदाहरण यस प्रकार छ ।

कुनै ब्यक्ति अँध्यारोमा कुनै अपरिचित ठाउँमा पुगोस् र

उसलाई बाटो थाहा न होस् भने ऊ त्यो ठाउँमा अलमला-
 उँछ र विचार गर्छ, कुन बाटोबाट हिड्ने, यदि त्यही समयमा
 कुनै चोर व ठग आयो र उसलाई अपरिचित भएको हुनाले
 फर्काई फुल्याइ भन्न लाग्यो हे भाई हो ! आज म तिम्रीलाई
 तिम्रो स्थानमा पुर्‍याइ दिन्छु, भने त्यो यात्रु विश्वास गरेर
 उसको पछि लाग्छ । हिड्दा हिड्दा बाटो थाहा न भएको
 ले त्यो चोर कुबाटो लगेर यात्रीलाई लुट्छ । यो घटना उस
 ब्यक्तिको लागि यस कारणले हुन्छ कि ऊ त्यो ठाउँको बारेमा
 अनभिज्ञ छ । यदि उसलाई वास्तविक बाटोको जानकारी
 भएको भए न त बाटो बिर्सन्थ्यो, न कुनै चोर ठगले उस-
 लाई धोर्ने ठग्न सक्दथे ।

यो कुराबाट के पुष्टि हुन्छ भने मुसलमानका लागि
 सबै भन्दा ठूलो भय इस्लामी शिक्षाबाट बन्चित हुनु छ ।
 इस्लामी शिक्षाको अभावले गर्दा त्यो बुझ्दैन कुर्आन के
 सिकाउँ छ र हजरत मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमले
 के उपदेश दिए र जानु भए छ ? यस अज्ञानताले गर्दा त्यो
 ब्यक्ति आफै भ्रममा पर्न सक्छ र अरुले पनि उसलाई भ्रममा
 पार्न सक्छन् । यदि उसलाई इस्लामी शिक्षाको जानकारी छ
 भने ऊ आफ्नो जीवन इस्लामी तौर तरिकाले ब्यतीत गर्न
 सक्छ । जीवनमा जे जस्तो बिघ्न-बाधा र भ्रमजाल आए
 पनि ऊ तिनीहरूलाई पन्छाउन सक्छ । कुनै ब्यक्तिले त्यसलाई

भ्रममा पानं खोजे पनि ऊ भ्रममा पर्दैन । जसलाई इस्लामको ज्ञान हुन्छ, त्यो त्यस्तो भ्रमबाट बच्न सक्छ ।

भाईहरु हो ! म जुन शिक्षाको महत्व र आवश्यकता को उल्लेख गरिरहेको छु, त्यही शिक्षा नै मुसलमान हुनु र रहनुका लागि इस्लामिक जग हो । यो कुनै सानो कुरा होइन । तपाईं आफ्नो खेतीको उत्पादन बढाउने र संरक्षण गर्नु, घर, गाई, भैंसी, कलकारखाना र व्यापार आदि, यस्ता संसारिक कामको उन्नति र विकासको कार्यमा लापरवाही गर्नु हुन्न, किन भने यदि लापरवाही गर्नु हुन्छ भने हानि वा घाटा हुन्छ र भोको मर्नु पर्छ । साथै ज्यान जस्तो मायालु चीज नास भइहाल्छ । अब मलाई भन्नुस इस्लामी शिक्षा आर्जन गर्नुमा किन लापरवाही गर्नु हुन्छ । जस माथि तपाईंलाई मुसलमान रहनु निर्भर छ । के इस्लामी शिक्षा बाट बंचित रहनाले यो भय छैन । कि ईमानदारिता जस्तो अमूल्य वस्तु नष्ट भइहाल्छ ? के ईमान ज्यान भन्दा मूल्यवान् छैन ? ईमान ज्यान भन्दा अवश्य नै मूल्यवान् छ । तपाईं ज्यानको रक्षा गर्नमा जति परिश्रम र व्यवस्था गर्नु हुन्छ, के त्यो समय र परिश्रमको एक अंश पनि ईमान-दारिताको रक्षा गर्नका लागि दिनसक्नु हुन्न ?

मेरो भनाईको मतलब यो होइन कि तपाईंहरु मध्ये हरेक ब्यक्ति धर्म गुरु (मौलवी) बन्न र ठूलो ठूलो किताब

पढ़नमा आपनो उमेर को अधिकांस समय त्यसैमा बिताउनुस् । मुसलमान हुन र ईमानको रक्षाकालागि यति धेरै शिक्षाको आवश्यकता छैन् । यसकालागि मेरो तपाईंहरू सित बुझ्दा कुराको मात्र अनुरोध छ । प्रथम आपनो बाल-बालिकाहरूलाई इस्लामी शिक्षामा निपुण बनाउनुस् यस पछि सके सम्म संसारको कुनै पनि विद्या आर्जन गर्नुस् गराउनुस् केही फरक पर्दैन । अर्को कुरा के छ भने तपाईंहरू चौबिस घंटाको दिन रात मध्येबाट एक घंटा प्रति दिन बिहान अथवा बेलुकी कुर्आन र हदीसको उपदेशहरू कुनै शिक्षित धर्मगुरु सित आर्जन गर्नुस् गराउनुस् । जसले गर्दा यति ज्ञान त भइहालोस् कि कुर्आन जुन कार्य र उपदेश लिएर आएको छ, उसको विशेष अर्थ के हो ? साथै मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमले जुन शिक्षा बिनु भएको छ र जुन तरोकाले जीवन व्यतीत गरी बिताउन उपदेश दिनु भएको छ, त्यही बमोजिम जीवन व्यतीत गर्नुस् । आपनो संसारिक स्वार्थको लागि जाडो, गर्मी, वर्षा, दिन रात र खेती पाती लगायत अन्य उद्यम एकै नासले गर्न सक्नेहरूले, आपनो ईमान एवं परलौकिक सुख शान्तिका कुराहरूको लागि के एक घण्टा समय व्यतीत गर्न सक्दैनन् र ? मानिसमा लग्न भने हुनु पर्छ ।

यस प्रकार बाट धाहा हुन्छ कि इस्लाममा शिक्षाको निकै ठूलो स्थान छ र इस्लामी शिक्षाले नै इस्लामको

परिचय गराउन सकछ ।

अन्तमा अल्लाहसित के प्रार्थना छ भने हामी सबै मुसलमानहरुलाई इस्लामको शिक्षा आर्जन गर्न र त्यसै बमोजिम कर्म गर्नका लागि सदज्ञान र शक्ति प्रदान गरुन र साथै संसारिक भ्रमजाल र कुकर्मबाट बचाएर सुपथ मार्गमा पुऱ्याउन् (आमीन)

❖ कलमए तैयबः को अर्थ ❖

प्रत्येक मुसलमानलाई यो कुरा थाहा छ कि इस्लामको मूलमन्त्र “कलमए तैयबः” हो । यसलाई इस्लामको मूल ढोका र बैकुण्ठ (जन्नत) को साँचो पनि भन्दछन् ।

जुन सुकै व्यक्तिले पनि इस्लामको सीमाभा यही मूल मन्त्र पढेर प्रवेश हुन्छ । यो मूल मन्त्र पनि केही धेरै ठूलो छैन । मूलमन्त्र यो हो—

“ला इलाहा इल्लल्लाहो मुहम्मदुरसूलुल्लाह” ।

हेर्न र पढ्नमा त यो साह्रै नै सानो छ, तर यसको भार तीनलोक भन्दा बढ्ता छ । जस्तो कि हदीस शरीफमा रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमले बर्णन गर्नु भएको छ कि सातवटै पृथ्वी र सातवटै आकाशलाई तराजुको एकातिर राखी अर्को तिर मूलमन्त्र राखेर तौलिदा खेरी सम्पूर्ण पृथ्वी र आकाशको पल्ला चाहिँ हलुको भइहाल्द छ । अर्थात् उक्त पृथ्वीहरू र आकाशहरू भन्दा मूलमन्त्र गरुङ्गो छ ।

प्रलयको दिन जब सबै कर्महरूको नाप तौल हुने छ, त मूल-मन्त्रको भार धेरै हुन्छ ।

यही मूलमन्त्र मुसलमान हुनुको पहिलो आधारसिला हो । मूलमन्त्र पढ्ने बाबु र मूलमन्त्र न पढ्ने छोरा समेतमा यसले भिन्नता दर्शाउँछ । यस्तरी यसबाट पढ्ने र न पढ्ने भनि दुईवर्ग बिभाजित हुन्छन् । न पढ्ने परिवारका सदस्य-लाई पढ्ने आमा, बाबु, दिदी, बहिनी र नातावालाहरूले समेत घृणा गर्ने थाल्छन् । यहाँ सम्म कि इस्लामिक नियम अनुसार आफ्नो रगत-वीर्यबाट जन्मेको मूलमन्त्र न पढ्ने छोरा बुवाको उत्तराधिकारी हुन पाउँदैन, किन भने ऊ मूलमन्त्र-लाई मान्दैन ।

अब यस कुरामा के बिचार गरौं भने यति ठूलो फरक जुन मान्छे र मान्छेमा मूलमन्त्रद्वारा भइहाल्छ । आखिर किन हुन्छ ? मूलमन्त्रमा के छ ? दुई चार शब्द मात्र छन् । के यी दुई चार शब्द भन्नाले आकाश पातालको जत्रो फरक हुन सक्छ ? यस कुरामा मनन गर्दा खेरी थाहा हुन्छ कि यसमा अवश्य केही कारणहरू छन् । मुखले मात्र भन्नाले यती ठूलो फरक हुन सक्दैन । यसको मूल कारण "अर्थ" हो । शब्दहरूको शक्ति अर्थमा नै निहित छ । यदि अर्थ बुझिदैन र त्यो अर्थ हृदयमा बसदैन र उसको शक्तिले मन, बचन, कर्म आदिमा त्यस अर्थको प्रभाव पार्दैन भने मुखले

निरर्थक शब्दको उच्चारणले केही फरक पाउँन् । म तपाईं-लाई साधारण उदाहरण द्वारा यसलाई समझाउँछु ।

उदाहरण नं० (१)

यदि तपाईंलाई जाडो लागेको छ भने तपाईं मुखले रुई र भुई लाखौं चोटि भन्दै रहनुस् जाडो जाने छैन् । सिरक ओढे पछि मात्रा जाडो जान्छ ।

उदाहरण नं० (२)

यदि तपाईंलाई तिर्खा लागेको छ भने तपाईं पानी, पानी नै भने पान तिर्खा मेटिदैन । जब सम्म पानी खानु हुन्न, अर्थात् पानी खाए पछि मात्रा तिर्खा मेटिन्छ ।

उदाहरण नं० (३)

यदि तपाईंलाई कुनै रोग लागेको छ र तपाईं असल औषधिहरू र ठूला डाक्टरहरूको नामको जप गरे पनि तपाईंको बिरामीमा केही लाभ हुने छैन् । जब सम्म डाक्टर सित जचाएर औषधि खानु हुन्न । औषधि खाए मात्रा निको हुनुहुन्छ ।

ठीक यही क्रिया इस्लाममा “मूलमन्त्राको” पनि छ । दुई चार शब्द भनिदिनाले मान्छे, मान्छेमा कुनै परिवर्तन हुँदैन । यो फरक र परिवर्तन कसरी हुन्छ भने पहिले ती शब्दको अर्थ बुझनुस् र त्यो अर्थ आत्माले स्वीकार गर्नुस् ।

अनि अर्थ बुझेर स्वीकार गरेर जब तपाईं यी शब्दलाई आफ्नो मुखबाट उच्चारित गर्दा खेरि तपाईंलाई यस्तो अनुभव होस् कि म प्रत्यक्षरूपमा अल्लाहको समक्ष र सम्पूर्ण संसारको समक्ष कति ठूलो कुराको सपथ लिन्छु । त्यो सपथ लिए पछि तपाईं माथि कति ठूलो जिम्मेवारी आई लाग्यो । जब तपाईं यी जन्म कुराहरू बुझेर प्रतिज्ञा गर्नु हुन्छ भने त्यस पछि तपाईंको मन, बचन, कर्म र बिचार एवं सम्पूर्ण जीवनमा यसै मूलमन्त्रको अधिकार हुनु पर्छ । अब तपाईं आफ्नो बुद्धि, बिचार, मन, बचन र कर्ममा कुनै यस्तो कुरालाई स्थान दिनु हुँदैन । जसमा मूलमन्त्रको विरोध होस् । मूलमन्त्र को कुरा मात्र सत्य छ भनि विश्वास लिनु पर्छ । तपाईंको जीवन भरि यो मूलमन्त्र तपाईंको अधिकारी हुनु पर्छ । यो मूलमन्त्र स्वीकार गरे पछि तपाईं अरू जातिहरू जस्तै मनमाना गर्न, खान, लाउन, हिड्नु र बोल्न पाउनु हुन्न । बरु तपाईं अब यस मूलमन्त्रको अधीन हुनु भयो । यो मूलमन्त्रले जे गर्न, भन्न, खान र लाउन आदि भन्छ, त्यही गर्नु, खानु र लाउनु पर्छ । जुन थोक मनाही गर्छ, उसबाट बच्नु पर्छ । यस प्रकारबाट दृढ़ विश्वास र कर्म गर्नुको साथै मूलमन्त्र पढे पछि मात्र मान्छे मुसलमान हुन्छ । यस प्रकारबाट मानिस र मानिसमा ठूलो फरक हुन्छ । जुन माथि उल्लेख गरिसकेको छु ।

म अब मूलमन्त्रको अर्थ के हो ? र यसलाई स्वीकार गरे पछि कुन तथ्यको आधीनमा हुनु पर्छ । त्यसको वर्णन गर्छु । मूलमन्त्र यो हो—

“ला इलाहा इल्लल्लाहो मोहम्मदुर्रसूलुल्लाह” यसमा दुई खण्ड छ । पहिला “ला इलाहा इल्लल्लाहो” दोस्रो “मोहम्मदुर्रसूलुल्लाह” ।

पहिलो खण्डको अर्थ हो— “अल्लाह बाहेक अरु कोही पूजनीय छैन” ।

यसमा जुन “इलाह” को शब्द आएको छ । त्यसको अर्थ “खुदा व अल्लाह” हो र खुदा व अल्लाह त्यो शक्तिलाई भन्दछन । जुन तीनवटै लोकको खालिक, (जन्मदाता) मालिक, हाकिम, अन्नदाता एवं जिन्दगी र मृत्यु दिन सक्ने एक मात्र सर्वशक्तिमान होस् । साथै प्रार्थना, आराधना, सुन्न, स्वीकार गरि दिन सक्ने पनि योग्य होस् ।

अब जब तपाईंले “ला इलाहा इल्लल्लाहो” भन्नु हुन्छ, त तपाईंले पहिला के स्वीकार गर्नु हुन्छ भने यो संसार न त बिना खुदाको बनेको छ र न त यस संसारको अनेकौं खुदा छन् । वास्तवमा यस संसारको खुदा छ र त्यो खुदा एक मात्र छ । उसको कोही साम्नी र सहारा छैनन् । उस बाहेक अरु कोही खुदा छैन । अर्को कुरा के हो भने खुदा नै तीन लोकको मालिक हो । तपाईं र संसारको हरेक वस्तु उसैको

हो । जीवन मरण, भोजन, दुःख, सुख, हानि-लाभ जो हुन्छ त्यो उसैको तर्फबाट हुन्छ । यसो हुनाले उसै सित डराउनु पर्छ । केही माग्नु छ भने उसै सित माग्नुस् र उसैको सामुन्ने नतमस्तक हुनु पर्छ । अर्थात् पूजा बन्दगी, उपासना आदि उसैको गर्नु पर्छ । छुदा बाहेक अन्य कोही पूजनीय छैन ।

यो बचन बढ्दता तथा प्रतिज्ञा हो, जुन “ला इलाहा इल्लाहो” पढेर आफ्नो अल्लाहको समक्ष गर्नु हुन्छ । अब यसको विपरीत कुनै कार्य गर्नु हुन्छ भने तपाईंको जिम्मा जसबाट प्रतिज्ञा गर्नु भए छ र हात, छुट्टा तथा शरीरका एक एक रौं र संसारमा भएका हरेक वस्तु जसको सामुन्ने तपाईं झूठा सपथ खानु भएको थियो । तिनीहरू तपाईंको विरोधमा अल्लाहको अदालतमा सत्य गवाही दिनेछन् कि तपाईं झूठा हो । तपाईं त्यहाँ आफूलाई एकदम निरास र असहाय पाउनु हुनेछ । तपाईं मात्र होइन बरु यहाँ सम्म कि वकील र बक्ताहरू जुनकी संसारको अदालतमा कानुनहरूको हेरफेर गर्छन् । त्यहाँ तिनीहरू पनि स्वयम् तपाईं जस्तै मजबूर हुन्छन् । तिनीहरूका समेत त्यहाँ केही लाग्दैन । छुदाको अदालत यस्तो छैन कि तपाईं झूठा गवाही र झूठा प्रमाण दिएर बाँच्न सक्नुहुन्छ । संसारका गवाहहरू झूठो बोल्न सक्छन् । तर छुदाको गवाह एकदम

सत्यछन् र सत्यनै बोल्दछन् । यस संसारका पुलिस र कर्म-
चारीहरू घुस खानसक्छन् । यसले गर्दा घुस दिएर उनीहरूबाट
बच्न सकिन्छ । तर खुदाको पुलिस र कर्मचारीहरू घुस
खाँदैनन् । यस संसारमा हाकिम अन्याय गर्न सक्छन् तर
खुदा यस्तो हाकिम हो कि त्यो कहिल्यै अन्याय गर्दैन ।
त्यो न्याय नै गर्छ । अनि खुदाले फैसला गरी आफ्नो जेल-
खानामा पठाउँछ भने त्यसबाट भागेर कोही कहाँ जानसक्छ ?

यसले गर्दा मूलमन्त्र स्वीकार गर्दा खेरि उक्तकुराहरू
ध्यानमा राखी स्वीकार गर्नु पर्छ । यदि मूलमन्त्रको आज्ञा
पालन गर्नसक्नुहुन्न, भने स्वीकार न गर्नुस् किन भने इस्लाम
धर्ममा कसैलाई जबरजस्ती मुसलमान बनाउन आदेश पनि
छैन । जस्तो— कि कुर्आनको तेस्रो पारा सूरः बकरः
मा छ ।

उक्त कुराहरू मूलमन्त्रको पहिलो खण्डको अर्थ हो ।

दोस्रो खण्ड “मोहम्मदुर्रसूल्लाह” को अर्थ हो
“मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लम अल्लाहका सेवक र
रसूल (संदेष्टा) हुन्” ।

अब तपाईंले मूलमन्त्रको दोस्रो खण्डमा के स्वीकार
गर्नु भयो भने मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लम नै
अल्लाहका संदेष्टा हुन् । उहाँको माध्यमबाट अल्लाहले
आफ्नो कानून र आदेशलाई हामी-तपाईं र संसारको समक्षमा

पुत्र्याएको छ । अल्लाहलाई सम्पूर्ण पृथ्वी र आकाशको मालिक र अन्नदाता आदि माने पछि जस्तो कि— माथि उल्लेख छ, यो सिद्ध हुन्छ कि त्यसको असंशोधनीय कानून, नियम र आदेश के हो ? जसको पालन गर्नाले नै त्यो खुशी हुन्छ र त्यस नियम कानूनको उलंघन गर्नाले त्यो क्रोधित हुन्छ ।

यी सबै कुराहरु नै बताउनकालागि अल्लाहले मोहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमलाई आफ्नो संदेश वाहक बनाएर आफ्नो कानूनको किताब (कुरान) लाई हामी सम्म पठायो र उहाँले अल्लाहको आदेश अनुसार आफ्नो जीवन व्यतीत गरि हामीलाई त्यस्तो कुराको तालिम दिनु भयो । यसले मुसलमानहरुले पनि उनैको तरिकाको अनुकरण गरि जीवन व्यतीत गर्नु पर्छ ।

यस बाट थाहा हुन्छ कि जब तपाईंले “मुहम्मदुर-सल्लुल्लाह” भन्नु भयो त तपाईंले के स्वीकार गर्नु भयो भने जुन कानून, नियम र आदेश उहाँले लागु गर्नु भएको छ, तपाईं उसको पालन गर्नु हुन्छ । यदि तपाईं उहाँको कानून, नियम-लाई त्यागी संसारिक कार्यमा आफ्नो मनमाना बाटोमा हिड्नु हुन्छ भने तपाईं जस्तो झूठा र बेईमान कोही पनि हुने छैन ।

यदि तपाईं “ला इलाहा इल्लल्लाहो मुहम्मदुरसल्लुल्लाह”

को अर्थ बुझी समझी उसलाई स्वीकार गर्नु हुन्छ भने तपाईंलाई प्रत्येक समयमा अल्लाहको कानूनको पालन गर्नु पर्छ । उसको आज्ञा पालन गराउन कुनै पुलिस र हाकिम यस संसारमा दृष्टिगोचर न भए त पनि मूलमन्त्र स्वीकार गर्ने व्यक्तिलाई यो समझनु पर्छ कि खुदाको पुलिस, हाकिम, अदालत र सम्पूर्ण कुरा उसको समक्ष नै छ । मूलमन्त्र स्वीकार नगर्नेहरूको लागि न त खुदाको डर हुन्छ न त उसको नियम कानूनको, तर यदि एक मुसलमान यस्तो सोचेर कि खुदाको पुलिस र हाकिम संसारमा देखा पर्दैनन् । यसले उसको कानूनको पालन न गर्नु सजिलो छ र संसारको पुलिस र हाकिम जहाँ पनि छन् । अतः उनको कानून भंग गर्न गाह्रो हुन्छ भने त यस्तो गलत बिचार धारा राख्ने व्यक्तिको बारेमा सफा कुरा भन्छु कि ऊ मूलमन्त्रलाई स्वीकार नगरी आफ्नो आत्मालाई धोका दिन्छ र पारलौकिक लाभबाट आफूलाई मुक्त गर्छ । जब कि अन्तमा त्यसलाई पछताउनु बाहेक केही हात लाग्दैन । अब यसै संदर्भमा अर्को कुराको तर्फ तपाईंको ध्यान आकर्षित गराउन चाहन्छु ।

तपाईं मूलमन्त्र पढेर यो स्वीकार गर्नु हुन्छ कि संसारमा भएका हरेक वस्तुहरूको मालिक अल्लाह नै हो । अब प्रश्न छ कि मालिक को अर्थ के हो ? मालिकको

अर्थ यो हो कि तपाईंको ज्यान, हात, खुट्टा, आँखा र शरीरको कुनै पनि अंग तपाईंको आफ्नो होइन, जग्गा जमीन, खेती-पाती, जनावर जसबाट तपाईं लाभ उठाउनु हुन्छ । त्यस मध्ये कुनै पनि वस्तु तपाईंको होइन सबैको मालिक अल्लाह हो । तपाईं आफ्नो ज्यानको मालिक समेत हुनुहुन्न । यो यस प्रकारबाट स्पष्ट हुन्छ कि यदि तपाईं आफू नै मालिक भएको भए शरीरको कुनै पनि अंग तथा कुनै वस्तु-हरुलाई बिसन्चो हुन दिनु हुन्नथ्यो, किन भने कुनै पनि मालिकले आफ्नो कुनै पनि चीजलाई नराम्रो देख्न चाहिँदैन । तर आफू पनि कहिले काहीं बिरामी भइन्छ र आफ्नो सामान जहान परिवार र जनावर आदिलाई दुःख हुन्छ र कोही मर्छन पनि, त्यसमा हामीले केही गर्न सक्दैनौं ।

यसबाट के थाहा हुन्छ भने वास्तवमा संपूर्ण संसारमा भएको हरेक वस्तुको मालिक अल्लाह नै हो । अल्लाहले तपाईंलाई उक्त कुराहरु अनुदान र धितो स्वरूप प्रदान गरेको छ । “मालिक” भन्ने शब्दलाई स्वीकार गरे पछि तपाईंलाई यो भन्न हक छैन कि ज्यान, शरीर, जहान, परिवार व अमुकवस्तु मेरो हो र म यसको मालिक हूँ । वास्तवमा यदि तपाईं आत्मामा विश्वास गरेर सबै को मालिक अल्लाहलाई मान्नु हुन्छ भने दुई कुराको बारेमा ध्यान दिनु अनिवार्य छ ।

प्रथम-त जब मालिक अल्लाह हो र उसले हामीलाई आफ्नो चीज र अधिकार धरौटीको रूपमा सुम्पेको छ, अनि त मालिकले जुन किसिमले भन्छ, त्यही बमोजिम हामीले ती चीज र अधिकारहरूको उपभोग गर्नु पर्छ । यदि मालिकको आदेश को विपरीत कार्य गर्नु हुन्छ भने यो धोकाबाजी हो । तपाईं आफ्नो हात, खुट्टा अल्लाहको इच्छा विपरीत हल्लाउन सक्नु हुन्न । ठीक यस्तै प्रकारबाट आँखा र कानबाट कुनै कुरा देख्न र सुन्न सक्नुहुन्न, न कुनै चीज खान सक्नु हुन्छ, साथै खेती ब्यापार, जहान, परिवार, छोरा छोरीबाट समेत पनि अल्लाहको इच्छा विपरीत लाभ उठाउन सक्नु हुन्न । उक्तकुराहरू अल्लाहकै इच्छानुसार भोग गर्नु पर्छ । यदि उसको इच्छानुसार भोग गर्नु हुन्न भने बेईमान सरह हुनु हुन्छ । जस्तै— अर्काको धनमाल कब्जा गर्ने लाई भन्नु हुन्छ कि फलानो बढो बेईमान छ । यस प्रकारबाट यदि तपाईंले पनि अल्लाले दिएको वस्तुहरूलाई आफ्नो समझेर आफ्नो इच्छा बमोजिम प्रयोग गर्नु हुन्छ भने बेईमानीको दोष तपाईं माथि पनि आउँछ । यदि अल्लाहको इच्छानुसार प्रयोग गर्नाले केही हानि हुन्छ भने होस्, ज्यान गए जाओस्, हात खुट्टा र सन्तान आदिको हानि हुन्छ भने होस्, धन माल नष्ट हुन्छ भने होस्, तपाईंलाई पीर मान्नु पर्दैन । किन भने जब उसको चीज हो र उहीले हानि हुन

मन पराउँछ त उसको हक छ जस्तो चाहन्छ उस्तै गर्छ । यदि मालिकको आदेशानुसार तपाईं कार्य गर्नु भएन र त्यसमा कुनै किसिमको हानि हुन्छ भने निःसन्देह तपाईं अपराधी हुनु हुन्छ, किन भने अर्काको चीजलाई बिगार्नु र नष्ट गर्नु भयो । यहाँ सम्म कि यदि तपाईंले मालिको इच्छा विपरीत आत्महत्या गर्नु भयो भने त्यो पनि अपराध नै हुन्छ ।

द्वितीय—मालिकले जुन चीज दिएको छ, त्यो मालिक कै निम्ति खर्च गर्नु हुन्छ भने कसै माथि उपकार गर्नु भएन । यस संदर्भमा यदि तपाईंले अल्लाहको बाटोमा केही दिनु हुन्छ अथवा कसैको सेवा गर्नु हुन्छ, यहाँ सम्म कि आफ्नो ज्यान पनि उसको आदेशानुसार अपर्ण गर्नु हुन्छ भने अल्लाहको दृष्टिमा कुनै महान कार्य गर्नु भएन । जुन तपाईंको लागि महानकार्य थियो । तपाईंले त्यती मात्र गर्नु भयो, जुन मालिकको हक तपाईं माथि थियो । त्यो ईमान्दारीका साथ पूरागरि दिनु भयो । यो कुनै यस्तो कुरा होइन । जस माथि कोही घमण्ड गरोस् र ऊ समक्षोस् म ठूलो कार्य गरेको छु ।

स्मरण रहोस् ! सच्चा मुसलमान खुदाको बाटोमा केही दान व कुनै प्रकारको उपकार र सुकर्म गरेपछि घमण्ड गर्दैन । बरु नम्रता र उदारता प्रकट गर्छ । घमण्डले

शुभकार्यलाई नष्टगरि दिन्छ । जसले नाम चलन र प्रशंसा का लागि कुनै धर्म कार्य गर्छ भने त्यो परलोकमा (छुदा कहाँ) कुनै पनि पुण्य पाउँदैन । अर्थात् उसले-संसारमा आफ्नो कार्यको फल माग्यो र कर्म द्वारा प्रशंसाको रूपमा उसलाई संसारमा प्राप्त भयो ।

साथी भाईहरु हो ! आफ्नो मालिको दया हेर ! उसले आफ्नो चीच तपाईंबाट फिर्ता लिन्छ र भन्दछ । मैले यो वस्तु तिमीबाट किनेको छु र म यसको सट्टामा तिमीलाई स्वर्ग (जन्नत) दिन्छु । “अल्लाहो अकबर” अर्थ-अल्लाह सबै भन्दा महान छ । के महान अल्लाहको दयाको पनि केही सीमा छ ? उसको दयाको सीमा छैन । उसको दया असीमित छ । पवित्र कुर्आन को सूरः तोबामा अल्लाहले आफ्नो ब्योहार र दयाको वर्णन यस प्रकार गरेको छ-

“इन्नल्लाहशतरा मिनल मोमिनीना अनफोसहुम व अमवालहुम बिअम्ना लहोमुल जन्नता” ।
अर्थ-अल्लाहले ईमानदारहरु सित उनीहरुको ज्यान र माल-सामानहरु किनेको छ । यसको सट्टामा उनीहरुलाई स्वर्ग दिन्छ ।

मालिकको यो दया र ब्योहार तपाईं संग छ । अब आफ्नो कर्तव्य र कर्म माथि पनि शान्ति पूर्वक विचार गर्नुस् ।

जुन चीज अल्लाहले तपाईंलाई धरौटीको रूपमा दिएको थियो ।
 त्यो फेरि तपाईं सित स्वर्ग जस्तो ठाउँदिएर किनेको छ ।
 तर तपाईं उसलाई अर्काको हातमा बिक्री गर्नुहुन्छ र उसको
 सट्टा अधम मोल लिनु हुन्छ । तिनिहरू तपाईंबाट अल्लाहको
 इच्छा विपरीत कार्य लिन्छन् र तपाईं यो ठानेर काम गर्नु
 हुन्छ कि अन्नदाता तिनै हुन् । तपाईंले आफ्नो बुद्धि बिचार
 तथा आफ्नो शरीरको श्रम सम्म बेच्नु हुन्छ र अल्लाहका
 शत्रु किनेर अल्लाहको विरोधमा कार्य गराउँछन् । जस्तै—
 बुद्धि विचारलाई अल्लाहले सुकर्मका लागि प्रदान गरेको
 छ । तर तपाईंले त्यसलाई कुकर्ममा प्रयोग गर्नु हुन्छ ।
 यस्तो हातले नराम्रो कुरा लेख्नु र गर्नु, आँखाले नराम्रो
 कुरा देख्नु, खुट्टाले नराम्रो ठाउँमा जानु र मुखले झूठो कुरा
 बोल्नु, जुन पवित्र कुर्आन र हदीसको विरोधमा छ गर्नु हुन्छ ।
 इस्लाम धर्मानुसार यो धोकाबाजी र महापाप हो । संसारमा
 यस्तो धोका गर्ने व्यक्ति माथि जालसाजी र बेईमानीको
 मुद्दा दायर हुन्छ । के अल्लाहको अदालतमा यस्तो झूठा
 प्रतिज्ञा गर्ने र बिकेको वस्तुलाई अर्काको हातमा बेच्ने
 माथि मुद्दा दायर हुँदैन ?

याद राखुस् ! अल्लाहको दरबारमा देर छ अन्धेर
छैन् निःसन्देह यस्तो ब्यक्ति माथि मुद्दा दायर हुन्छ र त्यहाँ
उसको शरीरको अंगहरुले गरेका कुकर्महरुको गवाही स्वयं ती
अंगहरुले अल्लाहको सामुन्नेमा दिन्छन् । अनि पछि उसलाई
अल्लाहको दण्ड सजाए भोग्नका लागि नर्कमा पठाइन्छ ।

तसर्थ इस्लामको मूलमन्त्र पढ़दा र कबूल गर्दा खेरि
माथि उल्लेखित कुराहरुमा विशेष ध्यान दिएर प्रतिज्ञा
गर्नु पर्छ र उसै बमोजिम जीवन ब्यतीत गर्नु पर्छ । जसले
गर्दा दुबै लोकमा सफलता प्राप्त होस् । यो मूलमन्त्रको
संक्षिप्त व्याख्या र अर्थ हो ।

अन्तमा अल्लाह सित हादिक प्रार्थना के छ भने
हामीलाई हरेक भ्रम र संकटबाट बचाएर सदज्ञान र शक्ति
तथा भक्ति प्रदान गरुन् । जसबाट हामीहरुले इस्लामको
नियम बमोजिम जीवन ब्यतीत गर्न सकौं । (आमीन) ।

* संकल्प *

म आफ्नो यस सानो लिखित कार्यको पुण्यलाई आफ्नो
आमा बुबालाई संकल्प गर्दछु । जसको अपार
माया र स्नेह तथा हार्दिक आशिर्वाद
र शुभकामनाहरुले मलाई बुद्धि
विवेक प्रदान गर्‍यो र म समाज
सेवी बन्न मौका पाएँ ।
मेरो अल्लाह मेरो यस संकल्पलाई स्वीकार गरी
मेरो आमा बुबालाई मुक्ति प्रदान गर्नु (आमीन)

सेवक—

मोहम्मद इदरीस नेपाली
महुवा न० पं० तौलिहवा
कपिलबस्तु (नेपाल)